Lietas Nr. C771509425
C-15094-25/110
ECLI:LV:RPT:2025:1219.C771509425.3.S

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2025.gada 19.decembrī

Rīgas pilsētas tiesa,

tiesnese L.Vazdiķe

ar sekretāri /Persona E/

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu maksātnespējīgās /Nosaukums G/ prasībā pret /Persona A/ par zaudējumu atlīdzības piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2025.gada 22.jūlijā prasītāja /Nosaukums F/ maksātnespējas procesa administrators /Persona C/ cēla tiesā prasību pret /Persona A/ par zaudējumu atlīdzības piedziņu.

[1.1] Prasība pamatota ar Maksātnespējas likuma 72.1 pirmo, otro un trešo daļu un tajā lūgts piedzīt no atbildētāja prasītāja labā zaudējumus 159 001,07 EUR un noteikt prasītājam tiesības saņemt likumiskos procentus, t.i., 6% gadā no piespriestās, bet nesamaksātās summas.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ar Rīgas pilsētas tiesas 2025. gada 13. februāra spriedumu pasludināts /Nosaukums C/ juridiskās personas maksātnespējas process un par prasītāja maksātnespējas procesa administratoru ir iecelts maksātnespējas procesa administrators /Persona C/,

Ar administratora 2025. gada 19. marta lēmumu par parādnieka pārstāvi ir noteikts /Persona A/ pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 68. panta pirmās daļas 1. punktu.

2025. gada 20. martā atbildētājam elektroniski tika nosūtīts lēmums par parādnieka pārstāvja noteikšanu un pieprasījums sniegt attiecīgas ziņas un nodot prasītāja grāmatvedības dokumentus Maksātnespējas likuma 70. panta otrās daļas kārtībā. Atbildētājs uz administratora pieprasījumu nav reaģējis, pieprasītās ziņas nav sniedzis un prasītāja grāmatvedības dokumentus nav nodevis.

2025. gada 30. aprīlī atbildētājam elektroniski atkārtoti tika nosūtīts pieprasījums sniegt attiecīgas ziņas un nodot prasītāja grāmatvedības dokumentus Maksātnespējas likuma 70. panta otrās daļas kārtībā. Arī uz šo pieprasījumu atbildētājs nav reaģējis, pieprasītās ziņas nav sniedzis un prasītāja grāmatvedības dokumentus joprojām nav nodevis.

[1.2]Administrators norāda, ka prasītāja maksātnespējas procesā saņemto un atzīto kreditoru prasījumu pamatparāda apmēra kopsumma ir 159 001,07 EUR. Tādējādi prasītājam nodarītais zaudējumu apmērs ir 159 001,07 EUR, kas sastāv no prasītāja maksātnespējas procesā atzīto kreditoru prasījumu pamatparādu apmēra kopsummas, kuru nav iespējams segt maksātnespējas procesa ietvaros.

[2] Atbildētājs tiesas noteiktajā termiņā paskaidrojumus tiesā nav iesniedzis.

[3] Tiesas sēdē maksātnespējas procesa administrators /Persona C/ prasību uzturēja pilnā apmērā uz tajā norādītajiem argumentiem. Sniedza paskaidrojumus atbilstoši prasībā norādītajiem argumentiem, norādot, ka situācija nav mainījusies un komunikācija ar parādnieka pārstāvi nepastāv. Lūdza prasību apmierināt.

[3.1] Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies. Iesniedza tiesā lūgumu izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes, vienlaikus norādot, ka prasību uzskata par nepamatotu un noraidāmu.

Motīvu daļa

[4] Noklausoties administratora tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, pārbaudot lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējot tos kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Atbilstoši tiesību doktrīnā nostiprinātajai atziņai tiesai jānoskaidro tie lietas apstākļi, kuri ietilpst pierādīšanas priekšmetā. Savukārt pierādīšanas priekšmetā civillietā ir iekļauti prasības pamata fakti un atbildētāja iebildumu pamata fakti. Tikai šie fakti noskaidrojami izšķirot celto prasību. Šos noskaidrojamos faktus norāda puses, taču to faktu sastāvu, kas jāpierāda lietā, galēji nosaka tiesa saskaņā ar tām materiālo tiesību normām, kuru hipotēzēs ir norādīti fakti, kas noteic pušu apstrīdētās un aizskartās tiesības un tām atbilstošus pienākumus (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Prof. /Persona D/ zin.red.-Rīga: /Nosaukums E/, 2011, 45.lpp*).

[5] No lietas materiāliem redzams, ka ar Rīgas pilsētas tiesas 2025. gada 13. februāra spriedumu pasludināts /Nosaukums C/ juridiskās personas maksātnespējas process un par maksātnespējas procesa administratoru iecelts maksātnespējas procesa administrators /Persona C/, Ieraksts Uzņēmumu reģistra vestajā maksātnespējas reģistrā par to izdarīts 2025. gada 14. februārī.

Maksātnespējas likuma 1.pants noteic, ka likuma mērķis ir veicināt finansiālās grūtībās nonākuša parādnieka saistību izpildi un, ja iespējams, maksātspējas atjaunošanu, piemērojot likumā noteiktos principus un tiesiskos risinājumus.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 26.panta otro daļu administrators nodrošina efektīvu un likumīgu tiesiskās aizsardzības procesa, juridiskās personas maksātnespējas procesa un fiziskās personas maksātnespējas procesa norisi un mērķu sasniegšanu. Atbilstoši Maksātnespējas likuma 65.panta 6. un 8.punktam, administrators pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas atgūst debitoru parādus un veic tiesiskās darbības citas parādnieka mantas atgūšanai, kā arī izvērtē un ceļ tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem.

Maksātnespējas likuma 65.panta 8.punkts noteic, ka pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas, administrators izvērtē un ceļ tiesā prasības pret juridiskās personas pārvaldes institūciju locekļiem un kapitālsabiedrības dalībniekiem (akcionāriem) par viņu nodarīto zaudējumu atlīdzību, kā arī pret personālsabiedrības personiski atbildīgajiem biedriem sakarā ar viņu pienākumu ar savu mantu atbildēt par personālsabiedrības saistībām.

[5.1] Atbilstoši Komerclikuma 221.panta pirmajai daļai valde ir sabiedrības izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv sabiedrību.

Komerclikuma 169.panta pirmā daļa paredz, ka valdes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Kā norādīts juridiskajā literatūrā, tad kā pirmais sabiedrības valdes locekļa pienākums ir ievērot likumus un citus normatīvos aktus. Tāpat atbilstoši vispārējā tiesību teorijā nostiprinātajam likumības principam gan komersantam, gan tā likumiskajiem pārstāvjiem ir pienākums ieverot citus normatīvos aktus, kas ar komercdarbību nav tieši saistīti, piemēram, nodokļu, grāmatvedības regulējošos normatīvos aktus. Komerclikuma

169.panta komentāros norādīts, ka pienākums ievērot likumu ir vispārīgs pienākums, kurš attiecas uz jebkuru tiesību subjektu, tai skaitā uz valdes un padomes locekļiem. Valdes locekļi atbild par katru, tai skaitā arī par vieglu neuzmanību.

[5.2] Administrators ir cēlis tiesā prasību pret maksātnespējīgās /Nosaukums D/ vienīgo dalībnieku un valdes locekli /Persona A/ saskaņā ar Maksātnespējas likuma 72.[1] panta pirmo daļu, norādot, ka atbildētājs pēc vairākiem pieprasījumiem nav nodevis prasītāja grāmatvedības dokumentus Maksātnespējas likuma 70.panta otrās daļas kārtībā, tādējādi liedzot parādniekam nokārot savas saistības pret kreditoriem.

Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 72.[1] panta pirmo daļu parādnieka — kapitālsabiedrības valdes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem parādniekam, ja maksātnespējas procesa administratoram netiek nodoti parādnieka grāmatvedības dokumenti vai tie ir tādā stāvoklī, kas neļauj gūt skaidru priekšstatu par parādnieka darījumiem un mantas stāvokli pēdējos trijos gados pirms maksātnespējas procesa pasludināšanas. Savukārt panta otrā daļa noteic, ka šā panta pirmajā daļā minētajos gadījumos par parādniekam nodarīto zaudējumu apmēru tiek uzskatīti parādnieka maksātnespējas procesā atzītie kreditoru prasījumi pamatparāda apmērā, kurus nav iespējams segt parādnieka maksātnespējas procesa ietvaros.

Prasības pieteikumā maksātnespējas procesa administrators lūdz piedzīt no atbildētāja zaudējumus 159 001,07 EUR apmērā.

[5.3] Lai konstatētu valdes locekļa atbildību par sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem, jānoskaidro atbildētāja prettiesiskā rīcība, zaudējumu esamība un cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un radītajiem zaudējumiem.

Valdes locekļa atbildība izriet no likuma, un zaudējumu piedziņai izvērtējamas gan speciālās tiesību normas, kas ietvertas Komerclikumā, gan vispārējās Civillikumā ietvertās normas.

Civillikuma 1770.pants noteic, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Konkrētajā gadījumā lietas apstākļiem piemērojamas arīdzan Komerclikuma normas, kas reglamentē valdes locekļu atbildību, jo atbildētājs bija valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi.

Komerclikuma 169.panta pirmā daļa noteic, ka valdes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Civillikuma 1646.pants paredz, ka par vieglu neuzmanību atzīstams tās rūpības un čaklības trūkums, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

Ievērojot, ka Komerclikumā ietverta krietna un rūpīga saimnieka jēdziens būtiski ietekmē valdes locekļa atbildību, tiesa secina, ka ir svarīgi noskaidrot jēdziena “krietns un rūpīgs saimnieks” saturu.

Tiesību doktrīnā norādīti vairāki valdes locekļu pienākumi, kas tiem jāievēro, un kas atspoguļo krietna un rūpīga saimnieka jēdziena saturu. Valdes locekļiem ir jāievēro likums, sabiedrības statūti, valdes locekļiem ir jābūt lojāliem un uzticamiem pret savu sabiedrību, krietna saimnieka rūpības pienākums uzliek valdes loceklim pienākumu sniegt patiesu informāciju, lēmumu pieņemšanas rūpību un komercdarbības riska mazināšanas uzdevumu (*/Persona B/ Krietna saimnieka rūpības nozīme Komerclikumā.//Jurista vārds, Nr.44 (447), 2006.gada 7.novembris*).

No komerclikuma 169.panta trešās daļas izriet valdes locekļa vainas prezumpcija, kas vienlaicīgi paredz arī iespēju pierādīt, ka viņš nav vainojams konkrētajā zaudējumā.

Izvērtējot Komerclikuma 169.pantā noteikto, ka valdes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam, kopsakarā ar Civillikuma 1646.panta regulējumu, secināms, ka valdes loceklis atbild par katru, tajā skaitā arī par vieglu neuzmanību.

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka atbildētājam kā bijušajam prasītāja valdes loceklim un prasītāja faktiskajam vadītājam jāpierāda, ka viņš savā rīcībā nav pielaidis pat vieglu neuzmanību.

Minētais apstiprinās arī ar judikatūras atziņām, kas nostiprinātas 2012.gada 25.janvāra Augstākās tiesas Senāta spriedumā SKC-25/2012, kurā atzīts, ka "Civillikuma noteikumus par delikttiesisko atbildību var piemērot pret sabiedrības valdes locekļiem par kaitējumu, kas ar neatļautu darbību izdarīts trešajai personai, taču attiecībās ar sabiedrību Komerclikums kā speciālā norma pret valdes locekli izvirza stingrākas prasības. Ja valdes locekļa rīcība ir pretēja saprātīgai komerciālās apgrozības praksei un tiek pierādīts, ka sabiedrībai nodarīts zaudējums, konstatēta amatpersonas rīcība un pastāv cēloņsakars starp amatpersonas rīcību un nodarītajiem zaudējumiem, tad apstāklim, ka valdes locekļa rīcība nesatur ļaunprātīgu tiesību aizskārumu, nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu neuzmanību. Atbildība neiestājas tikai tad, ja attiecīgais subjekts pierāda, ka viņš attiecīgajā situācijā rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi – nav pielaidis pat vieglu neuzmanību".

[5.4] Atbildētājs norādot, ka prasību neatzīst un uzskata par nepamatotu, nav norādījis nevienu argumentu, kas ļautu tiesai pārbaudīt, vai viņš attiecīgajā situācijā rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Administrators norādīja un no lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs nav nodevis administratoram sabiedrības grāmatvedības dokumentus un sabiedrības mantu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 104.panta pirmo daļu, pušu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

Izņemot atbildētāja īsu norādi par prasības neatzīšanu, nekādi pamatojoši dokumenti nedz administratoram, nedz tiesai nav iesniegti.

[5.5] Grāmatvedības likuma 33. panta pirmās daļas 1., 2.punkts noteic, ka uzņēmuma vadītājs ir atbildīgs par grāmatvedības kārtošanu atbilstoši šā likuma prasībām; grāmatvedības dokumentu oriģinālu, kopiju vai datu attēlu saglabāšanu un aizsargāšanu pret iznīcināšanu vai nozaudēšanu līdz to nodošanai uzņēmuma arhīvā, kā arī par grāmatvedības dokumentu saglabāšanu uzņēmuma arhīvā un to pieejamību revīziju veicējiem, nodokļu administrācijai, tiesībaizsardzības iestādēm, tiesām, kā arī citām institūcijām normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos atbilstoši Komercnoslēpuma aizsardzības likumā minētajam attiecībā uz komercnoslēpumu grāmatvedībā.

Savukārt minētā panta otrā daļa noteic, ka uzņēmuma vadītājs ir atbildīgs par zaudējumiem, kas, pārkāpjot šā likuma noteikumus viņa vainas dēļ, nodarīti uzņēmumam, valstij (pašvaldībai) vai trešai personai. Fiziskās un juridiskās personas, kurām šāds zaudējums nodarīts, ir tiesīgas prasīt tā atlīdzināšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Atbildētāja darbības nevar uzskatīt par krietna un rūpīga saimnieka rīcību tādēļ, ka normatīvajos aktos paredzētie dokumenti nav nodoti maksātnespējas procesa administratoram. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka atbildētājs nerīkojas kā krietns un rūpīgs saimnieks, kas savukārt ir pamats zaudējumu atlīdzības piedziņai no atbildētāja.

Ievērojot minēto tiesa atzīst par pamatotu un apmierināmu prasību par naudas līdzekļu piedziņu 159 001,07 EUR apmērā.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta 3.pielikumu, valsts nodeva par konkrēto prasību sastāda 4800 EUR. Ņemot vērā, to, ka prasītājs no tiesas izdevumu samaksas bija atbrīvots saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu, un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, valsts nodeva piedzenama no atbildētāja valsts labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu lietas izskatīšanas gaitā ir radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6 EUR apmērā par pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu. Minētie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir piedzenami no atbildētāja valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, prasītājai nosakāmas tiesības saņemt no atbildētāja 6% gadā no piespriestās, bet nepiedzītās summas līdz sprieduma izpildei**.**

[7] Civilprocesa likuma 204.[1]pants nosaka, ka taisot spriedumu par zaudējumu piedziņu un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, līdz ar to atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 97., 189.-195. un 204.1 pantu, tiesa

nosprieda

apmierināt prasību.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, /Nosaukums C/, reģistrācijas Nr. /Nosaukums B/, labā zaudējumu atlīdzību 159 001,07 EUR (viens simts piecdesmit deviņi tūkstoši vien*seuro* un 7 centi).

Piedzīto summu pārskaitīt uz /Nosaukums A/ norēķinu kontu Nr. /IBAN C/.

Noteikt /Nosaukums A/ tiesības par laiku līdz sprieduma pilnīgai izpildei saņemt likumiskos procentus 6 % gadā no piedzenamās pamatparāda summas.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, valsts nodevu 4800 EUR (četri tūkstoši astoņi simti*euro*) valsts labā. Naudas summa iemaksājama Valsts kases kontā /IBAN B/, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22, norādot datus lietas identificēšanai.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6 EUR (sešī*euro)*, kas iemaksājami Valsts kases kontā /IBAN A/, saņēmējs: Tiesu administrācija, iemaksas mērķis: 21499, norādot datus lietas identificēšanai

Dokumenti, kas apliecina valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu iesniedzami tiesas kancelejā.

Noteikt /Persona A/ , personas kods /Personas kods A/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas tiesā.

Spriedums sastādīts un pieejams tiesas tiešsaistes sistēmā 2025.gada 19.decembrī.

Tiesnese L.Vazdiķe